

PRÁVNÍ PROSTOR

— ODBORNÝ KONGRES —

Mgr. Ing. Lenka Bursíková

Krajský soud v Praze

**Aktuální legislativní změny a judikatura v
územním plánování**

Územní plánování – aktuální změny a judikatura

Kongres Právní prostor 2024

Lenka Bursíková, Krajský soud v Praze

Nový stavební zákon

- **Platnost**

- 29. 7. 2021 ve Sbírce zákonů
- zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon
- zákon č. 284/2021 Sb., změnový zákon

- **Účinnost (§ 335)**

- původně 1. 7. 2023
- obecně 1. 1. 2024 (novela 195/2022 Sb.)
- aplikovatelné zcela 1. 7. 2024 (novela 152/2023 Sb.)

Výjimky z účinnosti – územní plánování

- **§ 319 – „první“ územní rozvojový plán**

- § 335 písm. a) – účinnost den následující po vyhlášení, tj. 30. 7. 2021
- ÚRP již ve starém StZ (novela 403/2020 Sb., § 35a a násl.)
- dosud nevydán
- první ÚRP:
 - pouze nadregionální ÚSES vymezený v ZÚR, u kterého marně uplynula lhůta pro přezkum podle SpŘ a SRS;
 - záměry dopravní a technické infrastruktury vymezené v ZÚR a obsažené v PÚR, které dosud nebyly dokončeny a u kterých marně uplynula lhůta pro přezkum podle SpŘ a SRS;
 - omezené posuzování vlivů na udržitelný rozvoj území;
 - dotčené orgány – MD a Mzem;
 - nutno následně uvést do souladu se StavZ.

* ÚRP = územní rozvojový plán, ÚSES = územní systém ekologické stability, ZÚR = zásady územního rozvoje, SpŘ = správní řád, SRS = soudní řád správní

Dílčí územní rozvojový plán

- Novela zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby strategicky významné infrastruktury
 - zákon č. 465/2023 Sb.
- od 1. 7. 2024 zavádí v § 2l – § 2m „**dílčí územní rozvojový plán**“
- naléhavý veřejný zájem
- do doby vydání ÚRP
- vybraný záměr dopravní infrastruktury celostátního nebo mezinárodního významu nebo přesahující svým významem území jednoho kraje
- považuje se za ÚRP závazný pro rozhodování v území
- pořizuje MD, schvaluje vláda
- při první změně ÚRP převezme
- nabytím účinnosti změny územního rozvojového plánu, kterou dojde k převzetí dílčího územního rozvojového plánu, dílčí územní rozvojový plán **zaniká**.

Další výjimky z účinnosti – územní plánování

- **§ 335 písm. a) – dnem následujícím po vyhlášení, tj. 30. 7. 2021**
- § 322 – zánik platnosti historických ÚPD dle zákona č. 50/1976 a ukončení pořizování jejich změn k 31.12.2028
- § 326 odst. 1 – zánik platnosti historických stavebních uzávěr vydaných do 31. 12. 2006 podle zákona č. 50/1976 Sb. (protiprávně dlouhé trvání)
 - viz Metodické sdělení MMR k aplikaci § 326 odst. 1 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, které se týká pozbytí platnosti stavebních uzávěr vydaných podle zákona č. 50/1976 Sb.

Zánik platnosti opatření o stavební uzávěře

- **rozsudek NSS ze dne 26. 9. 2023, č. j. 2 As 226/2022-23**
- pozbytí platnosti stavební uzávěry neznamena pozbytí její účinnosti – soudní přezkum podle § 101a a násl. SŘS je možný, i když stavební uzávěra nemá právní účinky
- zrušení (zánik) opatření x zánik jeho účinků
- (x rozsudek KS v Ústí nad Labem ze dne 6. 11. 2023, č. j. 140 A 2/2021-97)

Zvláštní ustanovení o použitelnosti zákona v přechodném období

- **§ 334a**
- přechodným obdobím se rozumí pro věci územního plánování 1. 1. 2024 až 30. 7. 2024
- v přechodném období se ve věcech územního plánování postupuje podle dosavadních právních předpisů (s výjimkou ÚŘ* týkajícího se vyhrazených staveb a staveb souvisejících – ÚŘ nelze zahájit)
- pro účely přechodných ustanovení se za den nabytí účinnosti považuje 1. 7. 2024

* ÚŘ = územní řízení

Přechodná ustanovení (§ 316 – 328)

- činnosti při pořizování ÚPD dokončené před účinností se posuzují podle starého
- obecné pravidlo – zahájená fáze pořizování /vyhodnocování ÚPD se **dokončí postaru, další fáze již ponovu**
 - projednání zprávy o uplatňování (§ 323 odst. 2) – pokyny pro zpracování = zadání změny
 - projednání zadání (§ 323 odst. 3) – projednané zadání = zadání podle NSZ (vyjma požadavků rozporných se zákonem)
 - schválené zadání (§ 323 odst. 4) = zadání podle NSZ (vyjma požadavků rozporných se zákonem)
 - zahájené společné jednání/veřejné projednání se dokončí postaru
- nutno zajistit úpravu návrhu, u kterého nebylo zahájeno projednání, do souladu s NSZ
- předkupní práva vymezená v ÚPD zaniká nejpozději 4 roky od nabytí účinnosti NSZ (§ 327)

Přechodná ustanovení

- Platí obecné pravidlo, že ÚAP a ÚPD* vydané podle SZ2006 **se považují** za ÚAP a ÚPD vydané podle NSZ (s výjimkami)
- Části ÚPD vydané podle SZ2006, které nemohou být podle NSZ její součástí, se **nepoužijí** a při nejbližší změně musí být z této **vypuštěny** (§ 324)
- ÚPD schválené před 1.1.2007 pozbývají platnosti dnem nabytí účinnosti nové ÚPD, která je nahrazuje, nejpozději však 31.12.2028 (§ 322)

* ÚAP = územně analytické podklady, ÚPD = územně plánovací dokumentace

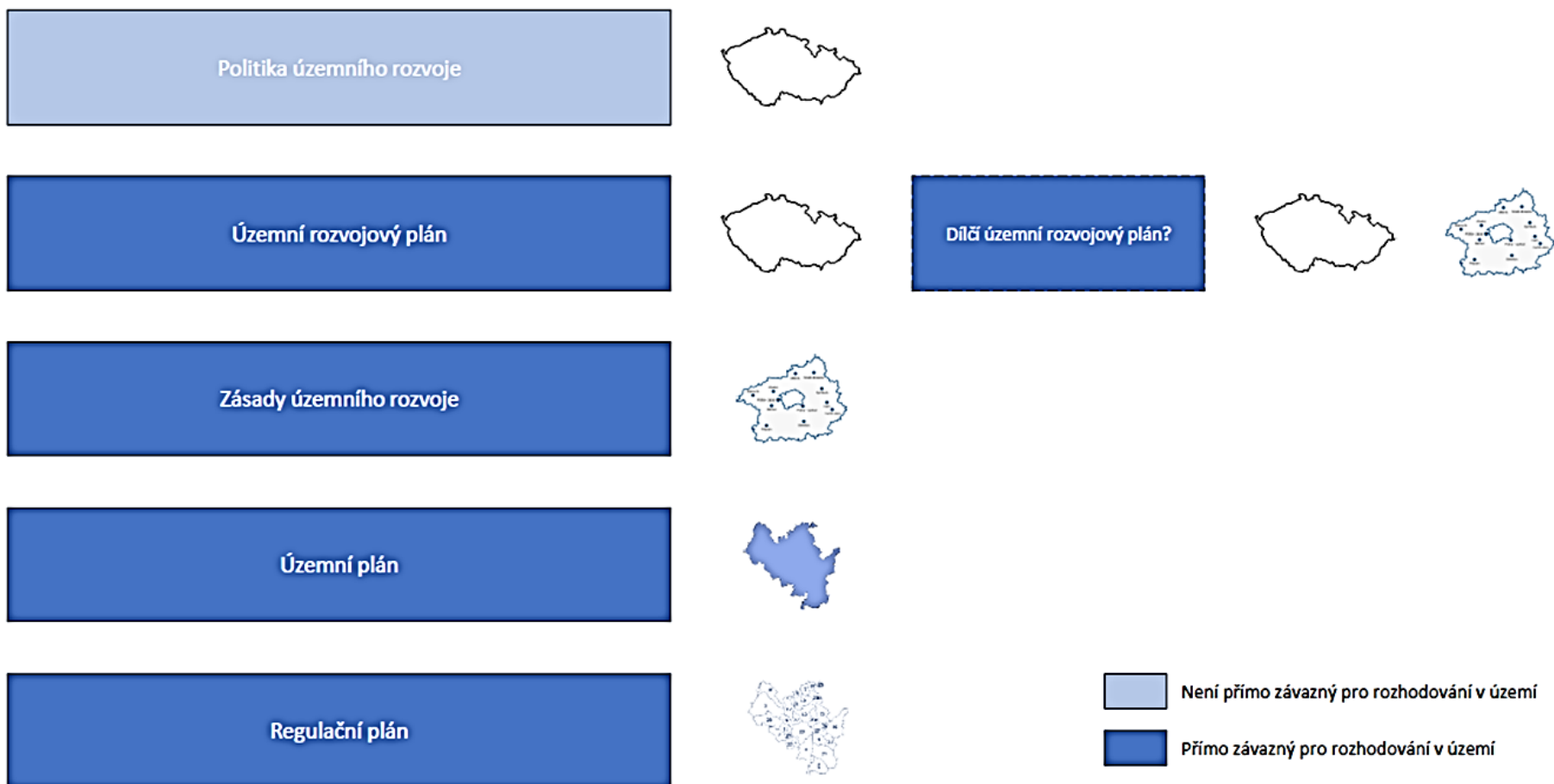
Nástroje územního plánování (§ 61)

- a) územně plánovací podklady, kterými jsou územně analytické podklady a územní studie,
- b) politika územního rozvoje,
- c) **územně plánovací dokumentace**, kterými jsou územní rozvojový plán, zásady územního rozvoje, územní plán a regulační plán,
- d) vymezení zastavěného území,
- e) územní opatření, kterými jsou územní opatření o stavební uzávěře a územní opatření o asanaci území.

Politika architektury a stavební kultury (§ 136a)

- nový nástroj územního plánování
- strategický dokument s celostátní působností
- PASK schválená před účinností SZ2006 se považuje za PASK podle NSZ (§ 318 odst. 5) – tj. aktuálně platná PASK ve znění usnesení vlády z 4. 1. 2022
- neopominutelným podkladem pro zpracování politiky územního rozvoje, ale není závazná ani pro územní plánování ani pro povolování
- kvalita vystavěného území
- inkorporována do cílů celého zákona (§ 1 odst. 3)

Územně plánovací dokumentace

Územně plánovací dokumentace

- Zachována forma OOP se snahou o zjednodušení
 - pouze připomínky (ne „kvalifikované“ námitky a připomínky)
 - totožný návrh projednán v rámci společného jednání a veřejného projednání (lze v jeden den)
- Sjednocují se procesní postupy přijímání ÚPD, vč. vyhodnocování a změny, do jednotné právní úpravy (§ 87 a násl.)
- Pořizovatelem zůstává úřad územního plánování (původně snaha vše do samostatné působnosti)
- Právo obcí stanovit v ÚP s prvky RP/RP výjimky z územních požadavků, u kterých výjimku prováděcí právní předpis výslovně umožňuje (§ 138/2)

Územní plán

- **územní plán může:**
- vymezit plochu nebo koridor, v nichž je rozhodování podmíněno uzavřením **plánovací smlouvy**
- uložit pořízení **územní studie** nebo **vydání regulačního plánu** jako podmínku pro rozhodování v území (lhůta pro vložení do národního geoportálu max 6 let)
- vymezit plochu nebo koridor, v nichž je rozhodování podmíněno **architektonickou nebo urbanistickou soutěží**
- stanovit **pořadí změn** v území

Proces pořizování

Pořizování ÚPD

Proces pořizování ÚPD

Národní geoportál územního plánování

- agendový informační systém veřejné správy ve věcech územního plánování [§ 267 odst. 2 písm. b)]
- slouží pro (§ 269)
 - a) zveřejnění výstupů z územně plánovací činnosti,
 - b) zabezpečení přístupu k evidenci územně plánovací činnosti,
 - c) sledování postupu pořizování územně plánovací dokumentace,
 - d) poskytování prostorových dat k plánovanému využití území,
 - e) zpřístupňování a poskytování dalších dat, která souvisí s územním plánováním a územním rozvojem a která určí ministerstvo, a
 - f) další činnosti vyplývající z tohoto zákona nebo jeho prováděcích právních předpisů.

Národní geoportál územního plánování

§ 114 odst. 3:

Obec nebo kraj zašlou ministerstvu rozhodnutí soudu o tom, že byla zrušena jimi vydaná územně plánovací dokumentace nebo její část. Ministerstvo bezodkladně zajistí zveřejnění rozhodnutí soudu v národním geoportálu územního plánování.

Národní geoportál územního plánování

- slouží např. k:
 - zveřejnění návrhu zadání ÚPD
 - zveřejnění návrhu ÚPD
 - uložení návrhu ÚPD pro společné jednání
 - uložení vydané ÚPD
 - uložení územní studie/regulační plánu jako podmínky pro rozhodování v území
 - atd...
- § 269 odst. 7: Náležitosti obsahu národního geoportálu územního plánování, podrobnosti formy a způsobu vkládání a poskytování údajů v něm vedených stanoví **prováděcí právní předpis**.
-ale vyhláška dosud nevydána, zatím není ani v podobě návrhu

Soudní přezkum

- Návrh na přezkum ÚPD je **nepřípustný**, pokud obsahuje pouze důvody, které navrhovatel neuplatnil v řízení o vydání opatření obecné povahy, ač tak učinit mohl, vyjma opatření obecné povahy podléhající posouzení vlivů na životní prostředí (§ 307/2 SZ)
- K **vadám řízení**, o nichž nelze mít důvodně za to, že mohly mít vliv na zákonnost či správnost napadeného OOP, se nepřihlíží (§ 101d SŘS)
- K přezkumu územního rozvojového plánu je příslušný NSS (§ 310)
- Již zahájená řízení o návrhu na zrušení OOP se dokončí dle stávající právní úpravy (§ 328 SZ)
- ÚPD lze zrušit jen ke dni právní moci rozsudku nebo pozdějšímu a jen v nezbytném rozsahu (§ 101d odst. 2 SŘS)

Soudní přezkum

- ke zrušení OOP se **přihlédne** při přezkumu rozhodnutí a jiných úkonů správního orgánů, při jejichž vydání bylo OOP užito, byť byly vydány před tímto zrušením (§ 101d odst. 3 SŘS)
- obdobně jako ke zrušení podkladového aktu (RS NSS 6 As 211/2017, *Peklo na Čertovině*)

„Přihlédnutí“ ke zrušení podmiňujícího aktu

- KS V Praze ze dne 21. 2. 2023, č. j. 43 A 52/2019- 113
- „Zohledněním zrušení nebo změny podmiňujícího aktu rozumí **nikoli mechanické zrušení podmíněného aktu** bez dalšího, ale posouzení, zda navazující akt může i nadále z pohledu zákonnosti obstát, a to s přihlédnutím ke **konkrétnímu obsahu podmiňujícího a podmíněného aktu** a k míře, v jaké zrušený podmiňující akt založil důvod rozhodnutí navazujícího (napadeného). Lze si totiž teoreticky představit i situace, kdy napadené rozhodnutí obsahově vychází z více podmiňujících aktů a odklizení jednoho z nich (z hlediska celku marginálního) by nemuselo odůvodňovat jiný výrok, než jaký byl učiněn (shodně rozsudek KS v Praze ze dne 13. 11. 2019, č. j. 43 A 4/2019-87, bod 40).“

rozsudek NSS ze dne 25. 10. 2023, č. j. 2 As 189/2021-47

- incidenční návrh na zrušení části opatření obecné povahy – vyhlášky č. 33/1999 Sb. hl. m. Prahy o **stavební uzávěře** ve velkých rozvojových územích v textové a grafické části přílohy č. 1 vymezující zákres velkého rozvojového území „Bohdalec-Slatiny“
- žaloba proti rozhodnutí Rady hl. m. Prahy kterým nebyla povolena výjimka ze zákazu stavební činnosti stanoveného shora uvedenou vyhláškou a opravy domku
- NSS – rozhodnutí o výjimce není rozhodnutím podle § 65 SŘS (RS NSS 8 As 8/2011), ale akt přezkoumatelný podle § 75/2 SŘS – oba návrhy nutno odmítnout (NSS 7 As 29/2018)
- zákonnost napadeného opatření může být přezkoumána k žalobě či jinému návrhu v tom rozsahu, v jakém na jeho věc bude aplikována, spolu s rozhodnutím, jímž k této aplikaci došlo a jež se projevilo ve sféře jeho práv a povinností (rozhodnutí o odstranění/dodatečném povolení)

rozsudek NSS ze dne 25. 10. 2023, č. j. 2 As 189/2021-47

- Územní rozhodnutí (§ 76 a násl. SZ2006) nelze zrušit pro rozpor s územním plánem, pokud ten byl v řízení podle § 101a a násl. SŘS zrušen až ode dne, který následuje po dni nabytí právní moci územního rozhodnutí (NSS 3 As 157/2016)
- x **KS v Praze ze dne 13. 11. 2019, č. j. 43 A 4/2019-87:** „zrušení opatření obecné povahy lze zpětně zohlednit i tehdy, pokud účinky zrušení nastaly až po vydání napadeného rozhodnutí“.
- Podle NSS opatření obecné povahy však takovým podmiňujícím rozhodnutím v podstatných ohledech není (zejména okruh adresátů)

rozsudek NSS ze dne 25. 10. 2023, č. j. 2 As 189/2021-47

- Teprve novelizace provedená v § 101d s. ř. s. zákonem č. 284/2021 Sb., jež bude spočívat ve **vyloučení zrušení opatření obecné povahy se zpětným účinkem** (nové znění § 101d odst. 2 věty první s. ř. s.) a zavedení **pravidla, že ke zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části přihlédne soud vždy** při přezkumu rozhodnutí a jiných úkonů správních orgánů, při jejichž vydání bylo opatření obecné povahy užito, byť byly vydány před tímto zrušením, bude znamenat, že právní názor vyjádřený v rozsudku NSS 3 As 157/2016-67 nebude možno od účinnosti této novelizace (1. 1. 2024) v řízení o návrhu na zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části aplikovat, neboť právní úprava, o kterou se opíral, bude výslovně obsahově změněna.
- Teprve od tohoto dne se uplatní právní názor obsahově odpovídající analogickému užití pravidla formulovaného v usnesení RS NSS 6 As 211/2017

rozsudek NSS ze dne 25. 10. 2023, č. j. 2 As 189/2021-47

- U napadeného opatření nebyla nezákonnost deklarována vůbec, neboť napadené opatření bylo **zrušeno** *ex nunc* zákonem (tedy pouze s účinky do budoucna a bez autoritativní úvahy o jeho zákonnosti), na základě § 326 odst. 1 NSZ (šlo o stavební uzávěru vydanou podle § 33 odst. 3 zákona č. 50/1976 Sb. z důvodu zamezení možnosti ztížení nebo znemožnění využití budoucího území podle připravované územně plánovací dokumentace).
- Napadené opatření tedy dne 30. 7. 2021 podle § 326 odst. 1 NSZ **pozbylo platnosti**.

rozsudek NSS ze dne 25. 10. 2023, č. j. 2 As 189/2021-47

- soud musí mít možnost učinit „účinné“ úvahy o zákonnosti opatření obecné povahy, bylo-li na věc, byť třeba toliko v rámci vydávání některého podkladového aktu (zde rozhodnutí o výjimce ze stavební uzávěry), jenž je přezkoumáván podle § 75 odst. 2 SŘS, aplikováno, a to samozřejmě i tehdy, pozbylo-li takové opatření obecné povahy následně platnosti.
- analogická aplikace **čl. 95 odst. 1 Ústavy**:
- správní soud s účinky *inter partes* posoudí, zda opatření obecné povahy, které bylo užito vůči jednotlivci, typicky k vydání rozhodnutí vůči němu, ale i k jinému vůči jednotlivci cílenému jednání veřejné správy, jež zasáhne do sféry jeho práv a povinností, bylo v době, kdy bylo užito, **v souladu se zákonem**, bez ohledu na to, zda v době rozhodování správního soudu toto opatření obecné povahy ještě platí, či nikoliv. → důsledek = možná incidentní neaplikace OOP

Děkuji za pozornost.

Lenka Bursíková

Krajský soud v Praze

LBursikova@ksoud.pha.justice.cz

PRÁVNÍ PROSTOR

— ODBORNÝ KONGRES —

Děkujeme

kongrespravni prostor.cz